

אוצרות קאמארנא

מאגזין של רבנות
מקאמארנא

יו"ר ע"י מכון 'אוצרות קאמארנא' שע"י מרכז מוסדות קאמארנא • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • בית שמש

גיליון מוגדל - לדגל ימי דפודים

פגנים על סדר הפרשה
מותן אוצר ספרי רבותינו

אבני אוצר

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם (ל, יב).

אמרנו ברמז ד'כ"י ירמוז על כ'נסת ישראל, ו'תשא' הוא מלשון 'כי תשה בריעך משאת מאומה' (דברים כד, י), 'את' ראש בני ישראל הוא הבורא עולם, אע"פ שקורין לו כל האומות א-להא דא-להיא אין חותם שמות כי אם א-להי ישראל, לפקדיהם היינו שיפקוד אות[נ]ו השי"ת לכל טוב, 'ונתנו' ירמוז שיתנו צדקה, ויעוררו בזה גם מדות עליון שיתן השי"ת גם כן לנו מאוצר מתנת חנם. וזה פעולה אחת לגאולתנו ולהוציא את הנשמות, כאשר הגיע אלינו דבר ה' ע"י ישעיה עבדו (ישעיה א, כז) 'ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה', ירמוז על שני כוונות האלו, 'ציון במשפט תפדה' ירמוז על גאולת גוינותנו, ו'שביה' ירמוז על אותן נשמות שנשבו בין עמקי הקליפות, על ידי מצות 'צדקה' יצאו משם. ובאמת אין די בקריאה לבד, כי אם בקיום המצוה כתקנה, אשר תקנו לנו פרנסים הראשונים ליתן מעות חטים ושאר השגחות על עניים לשמח נפשם האומלל.

(זכרון דברים מאמר כא)

אך את שבתתי תשמרו (לא, יג).

דבר נחמד שמעתי ממורי דודי הצדיק מוה"ר משה [מסאמבור] זצ"ל שהוא ריבוי ומיעוט, 'אך' (לשון מיעוט) 'את' (לשון ריבוי), קודם שבת מרבין נפש, ואחר כך עולה לקבל רוח, ואח"כ נשמה, אחר שבת יורדין ונתמעט כידוע ממרן האר"י, וכל זה צריכין לשמור מאד.

(היכל הברכה דף רעה ע"א)

וישבר אתם תחת ההר (לב, יט).

משה רבינו שבר על פי הגבורה כלים בחמתו הלוחת, כדי להשתתף עצמו עם ישראל שעבדו עבודה זרה, ובזה על ידי תשובתו הרמתה, יעלה גם ישראל לתשובה, כי כל מי שאינו מחויב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן הכל ידוע ליודעין. וזהו (אסתר ד, ז) ויעבר מרדכי ויעש ככל אשר צוהו לו אסתר בשליחות הבגדים, וזה יגרום להכרית כל מריע, וישראל יתעלו לחיים אמיתיים בגזירות חי וקיים, אמן כן יהי רצון.

(כתם אופיר, אסתר ד, יג)

וישבר אתם תחת ההר (לב, יט).

שמעתי מאמא"ר מובהק הרב הקדוש מוה' יצחק אייזיק יהודה יחיאל זלה"ה הטעם שמשם רבינו שיבר הלוחות הראשונות, לפי שראה שישראל עבדו את עבודה זרה של עגל, והיה רוצה להמתיק מהם גודל חרון אף, וכן היה רוצה להשתתף עמהם, מה עשה, ואמר ר"ל (מס' שבת דף קה ע"א) השובר כלי בחמתו כאלו עובד עבודה זרה, לזה שיבר שני לוחות, שהיה כלים נאים, מגודל הקפדה וכעס, נמצא שעתה היה משה ג"כ עובד עבודה זרה, וכמו שלא היו יכול לחול על משה שום דין, ה"ה לא היה יכול לחול על ישראל הקדושים ג"כ, ודפח"ח.

(דמשק אליעזר ח"ג דף פח ע"ב)

שם, מיד נמתקו הדינן ונתגלה האור. ומוזב מהבעש"ט שכל צער שיש לאדם הגשמי, אם היה נותן לב שגם בזה הצער הוא כח השי"ת בעצמו, אלא שהוא נסתר ומלוכב בתוך הצער, וכאשר ידע האדם דבר זה בידיעה גמורה, הוסר הלבוש ויוסר ממנו הצער, ובוזה מבטלין כל גזירות רעות.

ולכן מתחילה קבלו ישראל את התורה מאונס (שבת פח.), כי לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן (תנחומא בשלח כ), וראו ישראל שיצטרכו בארץ לעסוק בענייני העולם הזה, לחרוש ולזרוע ולהתעסק במ

ואין חילוק בין רבים ליחיד, אלא כל שניצל ממיתה על יסדי סיבה שרואין בו השגחה עליונה, חייב לברך על הנס ולברך 'הגומל'. וכך הסכימו אחרונים, שאין צריכין נס שיצא ממנה העולם, דראה מנס פורים חזק כברזל, ומה שאמר שהריגת שבעים אלף יוצא מדרך הטבע, כאב לב היא סברא זאת, דהא עמלקים היו, וכי לא שכיח דמלך יהרג את שונאי המלכה שלו, וזה ברור ותו לא למידי. (זר זהב סי' ריח ס"א)

אסור ללבוש תחפושת מכלאים
הלבוש כלאים לשמחת פורים או חתונה, רשע מיקרי לכל הדעות, ואפשר לצדד וגם צ"ע, והנה לישראל בכל טוב. (פני זקן מס' כלאים פ"ט מ"ה)

גודל יקרת קיום מצוות היום
הקב"ה עשה עמנו נס על ידי זכות פתח יה הפותח שערי רחמים, שאחריתך ישגא מאוד (איוב ח, ז), ובזכות פורים ומגלה ומשלוח מנות ומתנות [לאבינו], והביסוס עד שיתרחב דעתו בשמחה ויצא מדעתו, אזי ממשיכין התגלות גם לעת פב"פ אף לעתיד שנוכל לעלות מעולם ועד עולם בלי עיכוב. (מותר שקלים)

חיוב אמירת 'ברוך ה' לעולם' שבתפילת ערבית אף בימי הפורים
הגאונים שראו תוקף הגלות, אספו כל החכמים שהיה בדורם, מסוף עולם ועד סופו, וכל חכמי ארץ ישראל, ותיקנו ברכת 'ברוך ה' לעולם אמן ואמן', ותקנה זאת הוא כמו תקנת אנשי כנסת הגדולה, כיון שנעשה ע"י כל חכמי ישראל, וחיוב לאומרו, לכך הביאו הרמב"ם, ומי שאינו אומר פסוקים אלו הוא עבריין עובר על דברי חכמים וחייב כו', כי אפילו אליהו אין בו כח לבטל תקנה זאת, והאומרו יתברך. ומה שנהגו שלא לאמרו במוצאי שבת כיון שנהגו נהגו, אבל בחוה"מ ור"ח וכיצא פורים וחנוכה, חלילה להקל לעבור על דברי חכמים, והמקיים דברי חכמים טוב לו בעולם הזה ואשרי לו בעולם הבא. (זהר חי ח"א דף רפט ע"א)

דרך הטבע, והגדלת המן והשפלתו ע"י המלכה דרך הטבע, אלא ע"י שאנחנו ניצולין ממות ע"י סיבוב דברים, שהכל רואין גדולת האדון המשגיח על כל תנועה, ועל ידו נצלנו ממיתה, אנו מברכין בפה מלא 'שעשה נסים לאבותינו',

סיפורים ועובדות מרבוה"ק על ימי הפורים

אצל רבינו ה'היכל הברכה' זיע"א, היה חסיד אחד שהיה עשיר, והיה נכנס ויוצא בביתו של רבינו, פעם בפורים בעת השולחן הטהור, השתכר אותו חסיד ואמר, הנה כיום, אני נחשב כיהודי עשיר, וכאשר אני מגיע לבית רבינו, הגבאי נותן לי להיכנס מיד, אך אחרי מאה ועשרים שנותי, יכניסו אותי לגיהנם, ורבינו ישב על מקומו הראוי לו בגן עדן, ואיזה קשר יהיה לי עם רבינו, ענה לו רבינו, אני אכנס ואעזור לך, אפילו אם אצטרך לשרוף את ידי על ידי זה, כשמוע החסיד את הדברים, נתן כסף להניח יין על השולחן הטהור, והחל לרקוד משמחה וטוב לבב. (הקדמת פרי חיים על מועדים)

סיפר הרה"ק רבי פינחס שלום מקאסאן ז"ל, ששמע מפי זקינו הרה"ק בעל בני שלשים זיע"א, שהיה מספר, כי בסדר הסעודות בפורים היה משונה מנהג זידיטשוב מקאמארנא, כי בזידיטשוב אכלו הסעודה הראשונה קודם צהרים, עד קרוב לזמן מנחה, ולאחר כך התפללו מנחה, ונטלו ידיים להסעודה השנים עד לתוך הערב. אולם רבינו הרה"ק בעל היכל הברכה מקאמארנא זיע"א היה נוהג לישב בטלית ותפילין עד זמן מנחה גדולה בהתבודדות ובבכיות, והתפלל מנחה, ואחר כך ישב לסעודה אחת ארוכה שנמשך משך י"ב שעות [ראה בשולחן הטהור (סי' קעח ס"ב)] ולפעמים יתמשך סעודה גדולה של יו"ט י"ב שעות]. (רב חיל - שער יששכר)

הרה"ח ר' שלמה יוסף קרא ז"ל, מחסידי קאמארנא, היה מחשובי הנגידים בעיר מונקאטש, ומסופר כי פעם קם לו מתחרה גוי, שפתח חנות בגדים מפוארת מול בית מסחרו המפואר, והלה הצליח למשוך את רוב הקונים שלו, לאחר

מלחמת עמלק – לקרר נקודת ישראל

נקודת ישראל

אחד מהידידות של **הבעש"ט** הוא, שכשם שיש 'קדושת התורה' ו'קדושת המצוות', כך יש קדושה נוספת, והיא 'קדושת ישראל', הנקראת 'נקודת יוד' הנעלמת בקרב כל אחד מישראל, בסוד שלושת הקדושות 'קודשא בריך הוא אורייתא וישראל' הקשורים זה בזה.

כל יהודי - באשר הוא - קדוש בקדושת ישראל. ואף אם החלקים החיצוניים שלו נתלכלכו ח"ו על ידי חטא ופגם, אין זה אלא הלבוש החיצוני, אבל הוא עצמו נשאר טהור, כי 'נקודת ישראל' שבכל אחד לא שייך בה פגם.

'נקודת יהודי' - 'נקודת ישראל' היא עצם מהותו של כל אחד מישראל, אשר בכוחה הוא מוסר נפשו וגופו לאלקיו, וכמו שכתב רבינו (היכל הברכה שלח פה): "נקודה של נפש ישראלי שכבר בירר איזה דבר לתכלית הטוב וכו', ונקודה כזאת יש לכל בר ישראל, שעל ידו נשרף ונקבר ונצל על קדושת שמו הגדול".

נקודה זו היא ירושה מהאבות הקדושים, שהם נטעו נטיעה של אמונה בלב כל אחד מישראל, ועל האדם להשקות נטיעה זו ולהצמיחה לאילן רב פירות, בקיום תורה ומצוות כראוי.

"ויטע ה' אלקים" (בראשית ב, ח), והוא נקודת יהדות, לידע בכל רגע שה' הוא האלקים, ובכל תנועה אלופו של עולם שם, ובמחשבה זאת ילך בכל רגע ה' הוא האלקים' (דברים ד, לה), עד שידבק נפשו בקונו, ויהיה נפשו דבוקה באלקים חיים באר מים חיים. **זה הוא הנקודה שעליה נבנה כל הבנין, ונצמח כל האילן,** כי באמונה ודביקות ומדות טובות ולב שמח ואהבת ישראל, כשהיו אלו נטועים בתוך לבו יבוא לכל התורה ומצות בנקל" (היכל הברכה קדושים קעו).

'נקודה' זו היא עומדת לו לאדם ונותנת בידו את התשוקה לקיום התורה והמצוות, ובכוחה הוא יכול לעבור את כל משברי העולם הזה, בידיעה אמיתית ברורה שהוא קשור ודבוק באלקים חיים.

"בנקודות של יהודי של כל אחד, בוער ודולק בו אש להבת שלהבת לעשות המצות והיחוד, ולימוד התורה והתפלה באור עליון, שש ושמח לעשות רצון קונו עד כלות הנפש, מגודל הארה ודביקות השפע ששופע עליו מאור אין סוף" (היכל הברכה וארא לה:).

גנזי המלך ביהודיים

המן הרשע ידע אף הוא על נקודה פנימית זו, וזו היתה כל מגמתו, לאבד את נקודת היהדות, וכפי שדרש הרה"ק רבי משה מסאמבור זי"ע [אחי רביה"ק רבי אלכסנדר סענדר מקאמארנא זי"ע] על הפסוק (אסתר ד, ז) ו'את פרשת הכסף אשר אמר המן לשקול על גנזי המלך ביהודיים לאבדם', שתיבת 'יהודיים' יש בה יו"ד יתירה, להורות על גנזי מלכו של עולם שגנז 'נקודת יו"ד' בתוך היהודים.

כמו שמביא רבינו (הקדמת חומש היכל הברכה): "אמר מורי דודי הצדיק מו"ה משה [מסאמבור], כשהייתי אצלו עוד בימי רבינו דודי הקדוש [רבי צבי הירש

מזידיטשוב], 'על גנזי המלך ביהודיים לאבדם' (אסתר ד, ז), שכוונת המן לאבד גנזי מלך עליון אשר יש לו ביהודים, גנזי תורה וסודותיה".

ישראל העוסקין בתורה ומגלין רזין סתימין הן גנזי המלך אשר גנזו ביהודיים

בספר כתם אופיר על מגילת אסתר (אסתר ד, ז) מוסיף רבינו ומרחיב נקודה זו בהרחבה יתירה, ששורש נשמת ישראל היא מן האור של ששת ימי בראשית, עליו אמרו חז"ל (חגיגה יב.) 'עמד וגנזו לצדיקים לעתיד לבוא', אולם משורש זה נמשך לבוש דק לצורך נשמת ישראל, והיא 'נקודת יהודי' שאינה נפגמת כלל.

והנה ידוע מאמר הבעש"ט זי"ע (דגל מחנה אפרים פרשת בראשית) 'והיכן גנזו - בתורה'. ניתן איפוא הכח ביד בני ישראל לגלות את גנזי התורה על ידי נקודת יהודי הגנוזה בהם.

וזהו כל מלחמת עמלק אגג והמן לכבות נקודה זו, כמו שמבאר רבינו:

"אור של

עמלק מכריז אין דין ואין דיין

וני"ל שעצם הדבר שהשם הוא בארמית, זה גופא הגלות והחיסרון, ולעתיד לבוא שיוחלף הוא'ו ביו"ד זו תהיה הגאולה וכנ"ל.

ואולי יש כאן רמז למ"ש לעיל ברש"י (סוף בשלח בשם התנחומא) כל זמן שזרעו של עמלק בעולם אין השם שלם וכו', וכל זמן שישנו עוד מזרעו של עמלק בעולם הרי יש כאן אלה שמכריזין אין דין ואין דיין והעולם הפקר וכו', וממילא אי אפשר לה לשכינה שתשרה כאן בשלימות. וחסר לו ז"א המוחין שהם הג"ר וכנ"ל, והשראת השכינה כאן בעוה"ז עדיין לוקה בחסר רח"ל. ולכן עדיין וא"ו של הוי"ה שמרמז לז"א לא מתהפך ליו"ד וכנ"ל ודו"ק.

ע"י הצדקה מקשר קב"ה בשכינתיה

עוד איתא **בספר הליקוט** למרן האריז"ל (ישעיהו לב יז) עה"פ 'והיה מעשה הצדקה שלום', וזל"ק: כבר ידעת כי בעוה"ז בגלות נפרדו איש מעל אחיו, ו'ה מן י"ה. והנה ע"י הצדקה הוא מקשר קב"ה בשכינתיה, ועולה ו'ה ליה, וז"ש 'והיה', קשור להויה. זה גורם מעשה הצדקה. גם גורם זיווג יסוד ג"כ, שנקרא 'שלום'. וזה ג"כ ע"י מעשה הצדקה. ומורי ז"ל אמר בפסוק כוונה אחת בצדקה, והוא שיכין כי זרוע האדם הנותן הוא בסוד ו', וה' אצבעות הנותן הם ה' ראשונה, והפרוטה שנותן היא בסוד י', וה' אצבעות העני המקבל הרי ה', וזה 'והיה'. עכ"ל.

וידוע **שהבעש"ט** התרעם על נטילת צדקה ע"י מטפחת, ואמר שמפסיקין הייחוד הנ"ל.

ומה מתקו דבריו של **כ"ק אאמו"ר זצ"ל** שפירש וזה 'ויקחו לי תרומה' ופירש"י לי לשמי היינו **שע"י נתינת תרומה לשמה יושלם שמו של קוב"ה ושכינתיה, וזהו לי לשמי' ששם הוי"ה יהיה בשלימות** וכו' עיי"ש.

ויהי רצון שיתגלה ויתוודע במהרה שמו הגדול בעולם, והיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, אכ"ר.

רעוא דרעון פרשת תרומה

ועיי' סוטה (ה א) א"ר חסדא ואיתימא מר עוקבא כל אדם שיש בו גסות הרוח אומר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם שנאמר (תהלים קא ה) 'מלשני בסתר אותו לא אוכל', אל תקרי אותו אלא איתו לא אוכל. עכ"ל.

והרי הוא כביכול מעכב את אור שכינתו שלא יוכל לשרות כאן בעולם כי הוא במעשי גורם לשכינה שתסתלק על ידי שאינו מאמין שעניי ההשגחה מביטים בכל הארץ להנהיג חבל וכל יושבי בה. ואלה והדומים לו מן הראוי שלא יהיו יותר בעולם על כן מצוה למחותם ולאבד זכרם ובכך יהא השם שלם והכסא שלם.

לעתיד לבוא יהיה השם י'היה

והנה מובא **בכתבי האריז"ל** (לקו"ת זכריה יד) כי חכמה ובינה נרמזים באותיות י"ה דשם הוי"ה, וז"א ונוק' נרמזין באותיות ו"ה, אבל לעתיד יקראו גם זעיר ונוקביה באותיות י"ה, כי ז"א הוא תמיד בן עשר ספירות, היינו שיאירו בו המוחין ג"ר בקביעות, והנוק' תהיה במדרגתה הראשונה ללא מעיוט. ע"כ. וא"כ לעתיד לבוא יהיה השם י'היה, ולא י'הו"ה, כי הו' יתהפך ליו"ד. וכלשון הכתוב 'ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד'. כלומר, השם י'הו"ה יהפוך ל'יהיה. [ולא ידענא מה יעשו להלכה ולמעשה עם ספרי תורה תפילין ומזוזות, אם ייפסלו מכאן ולהבא וצ"ע ואכמ"ל].

שם הוי"ה הוא בארמית

ובספר הפרדס לרש"י בסופו מבאר את לשון הקדוש, על שם הפסוק 'והתגדלתי והתקדשתי' וכו' (יחזקאל לח כג) עיי"ש. ושם מבאר כי שם הוי"ה הוא בארמית וכו', ק

אהבה. והשלחן הוא מדת היראה, יעוין שם. והנה נאמר בתורה (שמות מ, לה) "ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן", ועל דרך זה נאמר גם בבית המקדש הראשון (מלכים א' ח, י-יב) "ויחי בצאת הכהנים מן הקדש והענן מלא את בית ה'". ולא יכלו הכהנים לעמד לשרת מפני הענן כי מלא כבוד ה' את בית ה', אז אמר שלמה ה' אמר לשכון בערפל והיינו שמתוך גודל האור שנתגלה באופן של ענן וערפל לא היו יכולים לראות מאומה במשכן ובבית המקדש. ואם תאמר, אמאי לא הדליקו נרות גדולים להאיר את בית ה', אך התשובה לזה היא כי ההשאה האלוקית הגדולה באופן של ערפל אי אפשר להאירה על ידי נר גשמי, כי אינו מין במינו, ורק על ידי המנורה הטהורה הרומזת על אור ועל מידת האהבה, ובה מתנוצץ מן האור הגנוז, היא גדולה כ"כ עד שיכולה להאיר נגד הערפל אשר שם האלקיים [ותאמי שפיר לפי הרמב"ם שהיו מדליקין המנורה גם ביום וגם בלילה, וכמו שכתב **זק"ק מקאמארא** שמקור הדברים הוא בדברי הזוה"ק].

ובזה יובן מאמרם ז"ל (שבת כב:) וכי לאורה הוא צריך והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו, אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל. והיינו **שהאור של המנורה באה להעיד על ריבוי כבוד ה' ששכן במשכן באופן של ענן וערפל עד שלא היו יכולים להאיר אלא בבוצינא דנהורא דנפיק מגו מנרתא עילאה**, וגם אצל שלמה המלך שהעמיד עשרה מנורות בבית המקדש - לא היו מדליקין אלא בשל משה (מנחות צט.) כי במנורה של משה נמסר הציווי באופן שלמעלה מדיבור ואמירה כי הוא מכון נגד דיבור בראשית שהוא האור הגנוז והנעלם.

ויש לומר דענין "ה' אמר לשכון בערפל" הוא **משום שגילוי השכינה הוא דווקא על ידי העלם, וכדברי האר"ז "ההעלם הוא הגילוי, כי אורו יתברך עצמו לית מחשבה תפיסא ביה, ורק על ידי שמעלים ומלביש עצמו הוא מתגלה על ידי ההסתר והערפל אל הנבראים** בבחינת (שמות כ, יח) "ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים".

וחזינו נמי שגילוי האלוקי נמסר בדרך של ערפל וחוסר בהירות, ובפרט בזמנינו נמצאת השכינה בערפל, כי הכל סתום, ואין הלכה אחת בהירה ומאירה, אלא בכל פרט ופרט יש חילוקי מנהגים וחילוקי דעות, ונתרבו מחלוקת בישראל ואי אפשר להשיג כראוי את אור ה' אלא בתוך הערפל, וכמאמר רשב"י (שבת קלח:): "ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו" - שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד.

שולחן הטהור, פורים קטן תשפ"ב

רק אור המנורה היה יכול להאיר את הערפל

עוד יש לומר על פי דברי הבעש"ט הנזכרים, והם מבוארים בהרחבה בדרך דרוש בספר **בני יששכר** (כסלו טבת מאמר ד' אות מט) בזה הלשון: "זוה מעשה המנורה מקשה זהב וגו', פירש רש"י שהראהו הקב"ה באצבע לפי שנתקשה בה וכו', כתבו תלמידי הבעל שם טוב על הא דאמרו רבותינו ז"ל (מנחות כ"ט ע"א) דנתקשה משה במעשה המנורה עד שהראה לו הקדוש ברוך הוא מנורה של אש, ומהראוי להתבונן למה נתקשה משה במעשה המנורה יותר מן כל מלאכת המשכן, ועוד יוקשה דהנה השם יתברך יודע תעלומות לב, וכיון שידע הקדוש ברוך הוא אשר משה לא יהיה יכול להבין מתוך האמירה והדיבור רק על ידי ראייה למה אמר לו מתחלה השם יתברך באמירה, למה לא הראהו תיכף מנורה עשויה.

אבל הענין הוא, להיות דמלאכת המשכן נגד מעשה בראשית, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות נ"ה ע"א) יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ, ממילא מובן אשר למלאכת המשכן היו צריכין לידע צירופי מעשי בראשית. והנה עשרה מאמרות הן במעשה בראשית, כי בראשית נמי מאמר הוא כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מגילה כ"א ע"ב) ומהראוי להתבונן למה לא נאמר 'ויאמר' כמו באינך, והוא להיות שהוא מאמר עליון שאינו מתגלה, כי בחינת המאמר אצלו יתברך שמו, הוא בחינת שפעו המתגלה אל הנבראין, כדמיון המשל באדם שיאמרו מגלה לאחרים פנימיות

"אין עוד מלבדו כתיב בלבי"

חידושו של רביה"ק בעל 'היכל הברכה' בענין האחדות האלוהית

הגה"ח רבי יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א

משפיע קהילתינו הק'

יהיה ה' אחד ושמו אחד', אטו האידנא לאו אחד הוא, אמר רבי אחא בר חנינא: לא כעולם הזה העולם הבא; העולם הזה, על בשורות טובות אומר 'ברוך הטוב והמטיב', ועל בשורות רעות אומר 'ברוך דיין האמת'. לעולם הבא - כולו 'הטוב והמטיב'.

אבל בפורים צריך להגיע לדרגה שברוך ואור - חד הוא, תרין רעין דלא מתפרשין, ואף שלא נפסק להלכה שצריך לומר הטוב והמטיב על הרע, אך בפנימיות צריך להגיע לדרגה זו כמו שאמרו צדיקים שבפורים מגיעים לדרגה כמו בזמן הגאולה ממש.

וזהו העומק של **הבעש"ט** שלא זו בלבד שאין שום כח שמנהיג את העולם זולתו יתברך, אלא שאין שום **מציאות** זולתו ית', והקב"ה נמצא בעולם גם בדרגה של 'השראה' ממש, בתוך תוכיות זה העולם הגשמי, לית אתר פנוי מיניה, כפשטות הכתוב 'מלא כל הארץ כבודו', גם בפנימיותו וגם במקומות השפלים, כמאמר חכמינו ז"ל (ירושלמי תענית פ"א ה"א) אם יאמר לך אדם היכן הוא אלהיך, אמור לו בכרך הגדול שבאדום [בדפוס וינציה נדפס 'שברומי'], והיינו שמציאותו יתברך שורה בכל מקום גם במקום ההסתר והפירוד.

ובענין זה כתב רבינו **בהיכל הברכה** (פרשת קדושים): **מלכותו בכל משלה, ואתלשב איזה בחינה ממנה אפילו בקליפות** כמבואר בירושלמי אם ישאל לך איה אלהיך תאמר לו בכרך גדול של רומי רבתא, והוא בחינות מלכות דעשיה המחיה הקליפות, והוא אחוריים של מלכות דמלכות דעשיה, בסוד דלה ועניה. עכד"ק.

ואמרו חכמינו ז"ל שבעולם הזה לא מאיר אלוקותו ית' למטה באותה דרגה כמו שמאיר למעלה, וכלשונם (פסחים נ, א): 'ושמו אחד', מאי אחד, אטו האידנא לאו שמו אחד הוא. אמר רב נחמן בר יצחק: לא כעולם הזה העולם הבא; העולם הזה - נכתב ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת, אבל לעולם הבא כולו אחד - נקרא ביו"ד ה"י, ונכתב ביו"ד ה"י.

אבל בפורים מתגלה דרגה כעין לעתיד לבוא, שגם כאן למטה שורה אלוקות כמו למעלה, בסוד 'ויהי בימי אחשוורוש' שראשית ואחרית שלו, היינו שגם הגשמיות הוא מציאותו ית' ממש כי הכל מתהווה על ידי הווייתו ורצונו ית' התמידי.

ואגב אורחא אזכיר מה שהבנתי מדברי כ"ק מרן **אדמו"ר שליט"א** כי בפורים מאירה הבריה עצמה באור בהיר יותר מכל שאר ימות השנה, והגוונים של העולם מאירים יותר בפועל בגשמי. ובזה נראה לבאר מה שכתב האריז"ל שבפורים הוא הזמן היחיד בשנה שמאיר גילוי אבא בעולמות ב"ע מחוץ לרחל, כי אבא הוא הארת החכמה שמהווה את העולם בתמימות מאין ליש, כדרך החכמה מאין תמצא, וזה ניכר מחוץ לרחל היינו מחוץ לבריה הגשמית ממש בימי הפורים.

והמחפש בכתבי רביה"ק מקאמארנא לא ימצא בדרך כלל את הגילוי של 'אין עוד מלבדו' שאין שום **'מציאות'** זולתו, אלא בדרך כלל מדבר שאין שום **'כח'** זולתו ית' ומתייחס בעיקר על **ההנהגה** האלוהית שנמצאת בכל תנועה ותנועה ויש להאמין שהכל לטובה גם כשנדמה שהוא רע [מלבד בהיכל הברכה פר' תצוה ד"ה והענין יעויין, וראה עוד היכל הברכה פר' כי תבא שדרגה זו יתגלה בעיני בשר לעתיד לבוא], [ושמא משום ששורש רבינו בנשמת הבעש"ט והגר"א כדאי' בהקדמת זוהר ח', והגר"א התנגד שלא לומר שהכל מציאות אלוהית כדי שלא יאמרו על עץ ואבן הנה אלהינו זה, וכן בנפש החיים (שער ג פ"ג) חשש שמא ילמדו תורה במבואות המטונפים מאחר שסיברו שהכל מציאות אלוהית ולכן

בכל פורים יורד ומתגלה אור גדול ועצום בכח קריאת המגילה ששם מסתתר אור התורה הנקרא אור החכמה, כי הקב"ה ברא עולמו על ידי התורה כמאמר 'אסתכל באור

ראשית ואחרית שלו

יש באגדת חז"ל, 'ויאמר המן' זה מידת הדין, 'אחשוורוש' זה הקב"ה, שאחרית וראשית שלו, שנאמר (ישעיה מז, ו) 'אני ראשון ואני אחרון'.

והענין של 'אחרית וראשית שלו' הוא, כי אמרו חז"ל (חולין קלט:): אסתר מן התורה מנין, שנאמר (דברים לא, יח) ואנכי הסתר אסתיר, עיין 'תולדות' דשמעתי ממורי, הוא מן אור ישראל קדוש הריב"ש טוב, שאם ידע אדם שהקב"ה מסתתר בתוך ההסתרה, אין זה הסתרה כלל, כי כשידע אדם באמונה גדולה שאלופו של עולם נמצא בכל תנועה, מיד יתפרדו כל פועלי און, כי אין שום מציאות בלתי השם יתברך, אפילו בשעת הדין, ובאם ידע שאלופו של עולם מסתתר שם, מיד נמתקו הדינים ונתגלה האור. ומובא מהבעש"ט שבכל צער שיש לאדם הגשמי, אם היה נותן לב שגם בזה הצער הוא כח השי"ת בעצמו, אלא שהוא נסתר ומלוכש בתוך הצער, וכאשר ידע האדם דבר זה בידיעה גמורה, הוסר הלבוש ויוסר ממנו הצער, ובוה מבטלין כל גזירות רעות.

ולכן מתחילה קבלו ישראל את התורה מאונס (שבת פח:), כי לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן (תנחומא בשלח כ), וראו ישראל שיצטרכו בארץ לעסוק בענייני העולם הזה, לחרוש ולזרוע ולהתעסק במשא ומתן, ויהיה בזה ביטול תורה, לכן קבלוהו מאונס. אבל בימי אחשוורוש הדור קבלוה מאהבה, כי השיגו שהקב"ה הוא ראשון והוא אחרון, ואלופו של עולם נמצא בכל תנועה, ובכל ענייני העולם יכולים לייחד ולקשר ולעסוק באותיות התורה, ואפילו באכילה ושתינה ושאר עניינים יכולים לייחד, ולקיים הפסוק (משלי ג, ו) 'בכל דרכיך דעה', וכשהשיגו זה וראו בעיניהם שהשי"ת נמצא בכל תנועה, אזי קבלוה התורה בשמחה.

ולכן נקראו אלו הימים שהשיגו זאת 'ימי אחשוורוש', בסוד 'אני ראשון ואני אחרון'. כי באותם ימים נתברר שהמדרגות הקטנות וימי הצער, עם ראשית המדרגות וימי השמחה, הכל שלו, ובכל תנועה שם אלופו של עולם, ויכולים לייחד בכל תנועה לשם ייחוד קוב"ה ושכינתיה, ואח"כ על ידי זה יכולין ללמוד בשקידה תורה לשמה ולהתפלל בכוונה כמאמר חז"ל בתנחומא (בחוקותי, ה') אם יהיה אדם צדיק, אם אין לו תורה אין לו כלום. (כתם אופיר, אסתר א)

אשר קרך – עמלק עושה הכל מקרה

כללו של דבר, אין שום תנועה קטנה שאדם מנענע שלא יהיה שם אלופו של עולם ממש הוא אתו עמו בהשגחה על כל תנועה, והוא מלך עלוב סובל עלבון גדול במה שאדם אינו נוהר לשמור בשמחה ובאהבה את פיו ורגליו וידיו ועיניו, שפרעה ועמלק שהם נגד שער החמשים שבטומאה כופרין בכל זה, 'אשר קרך בדרך' (דברים כה, יח) ועושיין הכל מקרה, הם צוררין ואויבים, ומשכחין כל זה, להיות במחשבתו שבורא כל יחיד הנעלם אין סוף ממש עומד לנגד פניו. וכשיצאו מן הגלות, ויתעלה יו"ד זעירא של קטנות וצער ויסורין ודחוקות של ישראל עד רישא דלא אתידע, שורש שער החמשים, ואז יתגלה בעינים פקוחות שכל מה שהיה לכל אחד מישראל בכל רגע מפעלי הזמן הכל היה אלקיו עמו.

וכשתשכיל אחי, בעת בא יצרן הרשע להדיחך מדע ה' אלקיך במחשבות רעות ובקושיות ובספיקות, תדע שזה אינו בא אלא לנסיק, שאם תתאמץ נפשך באמונה גדולה ותבקש בלב נכנע ושפל לפני קונך, אזי תלך למעלה

למעלה ויתגלה לך אור ובהירות המוחין וגדלות המוחין בלב שמח שפל ונבזה אוהב ישראל, וזה ממש ביאת משיח וגאול צדק פרטי וכו', ולעתידי יתגלה הכל עד שאפילו למטה כלם יראו עין בעין השגחתו יתברך בכל דבר. (היכל הברכה שמות יא:)

בפורים נכלל כל המועדים

לדעתי לפיכך מחזיבים לשמוח בפורים יותר מכל המועדים מפני שבפורים נכלל כל המועדים.

פסח כדברי חז"ל (מגילה טז.) כי בא המן למרדכי והיה עסוק במצות עומר לתלמידיו, ואמר אתי העומר שלכם ודחי לעשרת אלפים ככר כסף, וביו"ט פסח נתלה המן, שבעות כי בפורים היה קבלת התורה כמו בעצרת, כדרשת חז"ל (שבת פח.) ק

אבא המאיר בתוך מצבי החשכות, כדי שלא יוכל להבנות ביהמ"ק, אך לא עלה לו לבצע את זממו והאיר הארת מרדכי בעולם ונתגלה הארת יסוד אבא בתוך הנוק' שזהו הגילוי בתוך ההסתר פנים.

הסתר פנים בדרא בתראה

וגם עתה קודם הגאולה יש זמן פקידה לבנות את מלכות ישראל ולהרימה מעפרה, וראינו שקדמה לכך הגזירה האיומה באירופה והיה הסתר פנים גדול מישראל, כי המוחין ניתנו במלכות לבנות הגוף של רחל שהיא אדמת הארץ, אלא שצריך רחמים מרובים כי נתאחו בזה זדים מהרסי הדת פחותים שבפחותים כסילים שונים באיוולתם, וזהו חלק מהסתר הפנים, **ולאחר זמן בביאת המשיח נראה ונשכיל איך כל הפרטים והמאורעות היו קשורים לבנין המלכות**, ע"י שהרע וצד השמאל יהיו כסא לבנין הטוב, ויחזרו המוחין לישראל עד ליחודא שלים בקרוב ממש.

ולאחר שנבנה הגוף דרחל, צריך ז"א להעניק לה מזון. וגם בדרא בתראה, לאחר שהארץ נבנתה בחיצוניות ובאחיות הקליפות, יש להכניס בה תורה ומצוות שזהו המזון ולהחיותה מצד הנשמה הפנימית.

ויסוד דאבא הוא הארת המגילה שמתגלה בעת קריאת המגילה, ובזמנו זה היה ע"י נס מרדכי וכו', אבל אותו אור גדול חוזר ומאיר בכל שנה ושנה הגם שאין בכל שנה הסתר פנים גדול כ"כ, וכן מתנות לאבינונים זה המוחין שיוצא לבנות את רחל, וכן משתה ושמחה דהיינו אכילה ושתייה הם כנגד בנין החכמה ובינה של המלכות, כי אכילת פורים היא אכילה קדושה, וצריך שהשתייה תהיה מרובה מאכילה.

ובימי הפורים האלו מאיר הארה גדולה של קירבת ה' שכמעט אינו מצוי בשאר ימות השנה, וכן מאיר אחדות ישראל, וראוי מאוד ללמוד ביום הפורים ולנצל את הזמן המקודש, וטוב לב משתה תמיד.

מתוך שיעור בספר פרי הארץ

שיהי' להם אז ישועות בדרך הטבע. וזה "ימי הפורים" היינו נסים ובדרך הטבע שהיו בימי הפורים זה לא יבטל ח"ו לעולם. שאף שיהי' עת לישראל שלא יהיו כדאי ח"ו לעשות להם נס חוץ לדח"ט. אבל עכ"פ יעשה עמהם נסים בדרך הטבע. ויגין ויסוכך עליהם כנשר יעיר קנו ויצילם מכל רע. עכד"ק.

הארת אבא בתוך רחל

וכתב האר"י הקדוש דרוש נפלא בענין פורים ואפשר לרמז את הדברים גם בדורינו אנו. דהנה יש פרצוף הנקרא זעיר אנפין [ז"א] ונקרא ג"כ ישראל ונרמז בזה בני ישראל. וכן יש פרצוף הנקרא נוקבא דזעיר אנפין שהיא כנסת ישראל וארץ ישראל.

והמעשה של מרדכי ואסתר היה בשבעים שנות הגלות בבבל בין הבית הראשון לבית השני, ולכן לא היה התקשרות של המלכות ושל בית המקדש אל עבודתם של ישראל, והיה פירוד בין בני ישראל לארץ ישראל וביהמ"ק, בסוד עמידת רחל באחורי החזה דז"א כנקודה קטנה.

וכתב האר"י שנה"י דאימא [ובתוכם מאירים גם נה"י דאבא] כנסים לתוך ז"א ונהפכים להיות שם המוחין כח"ב שלו. ואז עומדת השכינה הנקראת רחל מאחורי ז"א כנקודה קטנה בלבד. ולצורך היחוד של קוב"ה ושכינתיה [דהיינו ז"א ונוק'] צריך להגדיל את הנוק' לקומה שלימה באחורי ז"א. ובעבור זה מסתלקים הנה"י דאבא ואימא מתוך ז"א, ונופל עליו תדרימה ע"י הסתלקות המוחין, ונה"י דאבא ואימא כנסים לתוך נוק' להגדילה לפרצוף שלם, ובמיוחד יסוד אבא שמאיר בתוך המלכות יותר מבז"א. ואח"כ חוזרים נה"י דאבא ואימא לתוך ז"א ומתעורר משינתו, ורחל שהיא הנוק' עוברת לעבור בצד הפנים של ז"א לצורך היחוד.

והנה בפורים היה עת פקידה, שהגיע זמן הגאולה ובנין ביהמ"ק, ואז נחשב שהמוחין העליונים יצאו מתוך ישראל ולא השיגחו בהם כ"כ, כי עיקר ההשגחה היה